

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű újság.

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhelyi, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta
takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489.sz.

Emlékezzünk!

A világtörténelem könyvét la-
pozva, százados események fe-
lett elmélkedem és magyar hő-
seinknek régi dicsőségéről em-
lékezem...!

Kétszáz évvel előbb II. Rákóczi Ferencz, a dicső vezérlő fejedelem a nemzet nevében emelte fel fegyverét az imádott hazáért és az elnyomott szabadság kivívásáért!

A mult század közepén a magyar nemzetnek az Isteni gondviselés új hőseit adott és Kossuth Lajos kormányzatával ismét megharcolták a magyar nép szabadságáért a véres harcokat!

Ma a huszadik század művelt népeiből királygyilkosok támadtak s a gyilkosokat védelmező durva hatalmak — pokoli gonoszsággal háborút üzentek a becsületnek és az igazságnak!

— Hajdan és most! — milyen meglepő változatait látjuk az öldöklő csatáknak!

— Hajdan a hadakozó felek tiszteletben tartották a becsület-szó szentségét, — ma lábbal tipornak mindent, a mi szent és becsületes!

Az oroszva gyilkoló szerbeknek szövetségese lett a művelt Angol és Francia s az Orosz cárizmussal világháboruba kényszerítették a népek millióit és Európát vérbe-lángba borították!

Életünkre törtek és elakarnak söpörni minket a föld színéről; de mi viseljük a véres háborút, a mi igaz ügyünkért és jogos önvédelmünkért!

A hűséges magyar és német szövetséges hadak vitéz milliói a világtörténelem legnagyobb csatáit harcolják!

II. Vilmos, a németek hatalmas császára és I. Ferencz József a mi lovagias, bölcs királyunk — az Isteni gondviselés reményeivel győzelemre vezetik haderőinket!

Kelettől nyugatig a nagy csaták színteréről lelki szemeink előtt vonulnak el a borzalmas képek és csodálattal kérjük: mi az, a mi újra szárnyra kapta a magyar vitézség hírét?

— Micsoda Isteni szikra az, a mely megszállta a két szövetséges nemzetet, mely egykor egymás ellen és ma együtt, egy célért élet-halál harcot vívnek megtámadott hazájuk és szabadságukért!

Nincs többé kuruc és labanc, egy a cél, egy az érdek, együtt hálni ha kell a drága hazáért!

Ma már „Ferencz József azt üzenté...!”, a mit egykor Kossuth Lajos üzent!

Magyar vitézek, német hősök — ! Tudjátok-e mi az, a mi szívetekbe szállt és feltüzeltelte véreleteket...? A Rákóczi lelke. Az Ő öröklött lelke, le szállott az Égből lelkesíteni a két testvér nemzetet!

Rákóczi lelke kiengesztelődött! Ferencz József a magyarok jó és bölcs királya engesztelte ki, mikor — kétszáz év multán — törvényt szentesített — a bujdosó fejedelem drága hamvainak hazahozataláért!

— Mikor a magyar nemzet kegyelete áldó imával magyar földbe hantolta el Rákóczi szentelt hamvait, ez a nagy temetés volt az Igazi engesztelő áldozat!

— A király kegyelete örök békét kötött a hűséges magyar népével és e szent kötésből Rákóczi lelke van velünk!

Ma, a világtörténelem legnagyobb csatái közben Ti magyar vitézek és német hősök! Midőn együtt ünnepeljük titáni harcok győzelmeit és mellekre tűzük a vitézség jelvényeit s a győzelmi zászlókat cserkoszorúkkal díszítjük — emlékezzünk a régiekről!

Emlékezzünk és ünnepeljük Rákóczit is! Emlékezzünk a megszentelt hamvak hazahozatalának közelgő évfordulójáról!

— E napon (október 28-án) szenteljük ünnepet: legyen ez is a szabadság ünnepe Rákóczi lelkének és a mai hőseink dicsőségére!

Harmath Domokos.

A fecskék és a katonák.

Írta: **Horbáth Lajos** közlegény.

Nyar elmulásának, őszi hervadásnak
Megrebbent a szárnya,
Hűvös szellő pördül, messzi-
messzi földről
Szárnyai nyomába.

Tegnap még tündöklött fényes
ragyogása

A pompázó nyárnak,...

Völgyön, hegyoldalon ma már az
elmulás

Szellemi járnak.

Csicsergő fecskehad, röpködő csapata
Utra készülődik,

A mit úgy szeretett, amit úgy imádott
Itthagya a fészket;

... Hosszú sorba ülnek szárnyat
bontogatva

A telegráf drótra,

S vidám indulóval nemsoká elmennek
Messzi, messzi útra. —

Immár föl is szállnak, immár ott
is járnak

Távol messziségbe,
Onnan visszánéznek elhagyott
fészükre

S mély völgyek ölére;

... Lennt a völgyek ölén,
folyóvizek mentén

Hosszú-hosszú sorban,
Szép magyar katonák, szép
székely daliák
Masiroznak ottan.

— Hová, merre szálltok kedves
vendégei

Szép tavasznak, nyárnak,
Talán meguntátok egyszerű kis fészket
A falusi háznak?!

Annak a kis háznak, amitől elválni

A szívünk úgy tépte,

Csacsogó porontyunk, drága

feleségünk

Búcsúzódó képe...

— Elüz a hideg tél — szólanak
a fecskék —

Délszaki hazába...

De mi visszatérünk, sóvárgó lélekkel
Onnan nemsokára;

— Hát ti hova mentek, hát ti
mért hagyátok

Otthon a kis házat...?

... Búcsúzódó fecskék
imígyen kérdik a

Vitéz katonákat.

— Senki az ő sorsát bárhogy
is akarja —

El nem kerülheti...

Ne akarjátok hát vitéz katonák a
Sorsot elkerülni...

Hisz magyar hazánknak sok az
ellensége

Idegen országban,...

... Ezért nem lehattunk igazán
boldogok

A falusi háznál...

... Egymást jól megértik
— Egymást elsiratják

Búcsúzóval szépen;

A fecskék eltűnnek suhanó szárnyakon
Messzi, messzi délen,...

A magyar vitézek, a székely katonák
Észak felé térnek;

S bátran neki vágnak rút északi
szélnek,

Vad, kegyetlen télnak...

... De a mikor nálunk, csendes
kis hajlékban

A karácsonfára,

A jó Édes-Anya kicsi gyermekének
A gyertyát meggyújtja;

Mikor ott lenn délen, a csicsergő
fecskék

Indulásra készek:

A magyar daliák, a székely legények
A karácsonfához...

Mind, mind visszatérnek!

Mit tegyünk a háboru idején

(A Pester Lloydból.)

A háború nem csupán abból áll, hogy a nép egy része a harctérre vonul és harcol, más része pedig gondtal tele reménységgel várja vissza a háboruba vonultakat s itt-ott a segítségre szorultakról sem feledkezik meg. A háború átalakítja az egész gazdasági életet s ehhez az átalakuláshoz való hozzáilleszkedés szegénynek, gazdagnak legfőbb kötelessége. Az a gyorsaság, mellyel az ország népe ezt a hozzáilleszkedést eléri, a nép érettségének a fokmérője. Szomorúan kell bevalanunk, hogy a főváros közönsége nem igazolta ebbeli föltevéseinket. A székesfőváros magára vállalta tehát, hogy lakosságát figyelmeztesse erre. Bárczy István dr polgármester a következő hirdetményt tette közzé:

E nehéz napokban, mikor előrelátással kell mindannyiunknak a jövőre gondolnunk, a székesfőváros is kötelességének érzi, hogy ahol józanul lehet és szükséges, egész háztartásában takarékoskodjék. Ezért a tanács egyebek között elhatározta, hogy utcáinak és köztetereinek világitását korlátozza, természetesen csak amennyire ez a közlekedés és közrend biztonságával megfér. Ez nem csak azért történt, hogy készleteinket minél továbbra biztosítsuk hanem azért is, hogy a székesfőváros példát mutasson lakosságának a helyes takarékosagra. Felhasználom az alkalmat, hogy e takarékosagra komolyan intsem polgártársaimat. Nem csupán a világitásnak a magánosok háztartásában is kívánatos megszorítására, de általában mindenfajta fogyasztásunkban józan mértékletességre és kivált okos beosztásra. Fogyasszunk elsősorban olyasmiket, amiket hiába tennénk el, mert megromlanának. Viszont az eltehetőkből rakjunk el mindent, ami ma felesleges vagy ami nélkül is meg lehet lenni. Ez persze nem azt jelenti, hogy szükséges és hasznos beszerzések riadt elhalasztásával megakasszuk az ipar és kereskedelem vérkeringését s siettessük az amugy is fenyegető munkanélküliséget. Nincs okunk félni s nem kell megijednünk, de komolyan kell vennünk a komoly időket.

Budapest, 1914. augusztus hó 24-én

Bárczy
polgármester.

Ez a felhívás lényegében mindekelőtt az asszonyokhoz fordul. Ők azok, kik hazájuknak rengeteg nagy szolgálót tehetnek, anélkül, hogy családjukat észrevehető nélkülözéseknek tennék ki. A takarékoskodás nem annyira a készkiadások csökkentését célozza (ámbar ez is feltétlen szükséges), mint inkább a ren-

delkezésünkre álló nyersanyag jobb kihasználását. Nehezen érthető, de mégis úgy van, hogy ma több a pénz, mint a nyersanyag. A háború gondolható legszerencsésebb kimenetele sem változtat azon a tényen, hogy háborúközben az országközi árucseré meg van kötve, hogy a meglevő élelmiszer mennyisége megszámlálható, hogy mindazok a thilliók, akik eddigelé termeltek, jelenleg már csak fogyasztanak és pedig kétszeres erőfifjítésük folytán, kétszerannyit. Isten őrizzen meg bennünket attól, hogy élelmiszerünk kevés legyen drága hadseregünk részére. Mivel ennek semmiképpen sem szabad sorra kerülnie, mégis annyit vesznek a hombárokból, hogy még a polgárság éhsége is csillapittasék. A hombár, mint mondtuk, jól megtelt, de nem végtelen nagy! Az tehát, aki érti, hogy hogyan kell a saját, vagy embertársa egészségének kockáztatása nélkül, ennek az anyagkészletnek (nemcsak az élelmiszert értjük) egy részét érintetlenül hagyni, amennyiben azt, amit tényleg felhasznál, hasznothajtólag értékesítheti, az az államnak és a társadalomnak legalább is oly szolgálatot tesz, mintha ennek az érintetlenül hagyott résznek értékét készpénzben adta volna oda.

Ne pazaroljatok, még ha telik is pénzetekből! Ne gyűjtsétek garmadára az élelmiszert; az éléskamrában őrzött nagy zsák liszt, a sok szén a pincében hiányzik a forgalomból s megdrágítja az árakat. Ez a vagyonosok előitélete, mely a jelen súlyos időben a közre való tekintettel nem egészen tisztességes eljárás. A bőséges készlet másrészt pazarlásra is csábít. Ilyen módon az illető, mivel a háború nemcsak néhány hétig fog tartani, önmaga is segít előidézni azt az állapotot, melyet annakidején ő maga fog a legnehezebben elviselhetni.

Csak azt fogyasszatok el, ami feltétlenül kell! Csodálkozni fogtok, hogy mi minden nem kell feltétlenül! Éljetek egyszerűen. Az eddigi három helyett ezentul csak két-tál étel kerüljön az asztalra. Ne pazaroljatok el egyfalat kenyeret, egy dekahust sem: mert hadbavonult testvereinktől vonjátok el. Igazságátok magatok a konyhát (jómodu emberek szakácsnéja igen hajlik a pazarlás felé) s ne szégyenkezzetek a maradékokat is felhasználni. Ne szégyenkezzetek a vendégeitek előtt (remélhetőleg csak a legkedvesebb barátaitokat látjátok most vendégül) a világitással való takarékoság miatt. Tanuljatok az amerikai asszonytól, mint kell zsiradékból szappant főzni és tejmaradékból túrót csinálni. A csontokból mily pompás hamislevés készül! Főzettek be mindent, ami különben elromlik. Gyümölcsöt, s minden zöldséget. A szilvából és barackból ne engedjétek, hogy pálinkát főzzenek, mielőtt meg nem töltöttétek volna éléskamrákat szilvafőzelékkel stb. Sok

asszony eddigi hóbortja: a végnélküli befőzés, a jelenben szociális feladattá vált. Ne engedjétek elromolni a kenyérmorzsát, a kolbászvéget, a félig romlott almát. Most nemcsak magunknak, de az országnak is takarékoskodunk. Váltsanak ki a szokatlan viszonyok szokatlan erőket! Nem mindnyájan lehetünk szerencsések harcolhatni, nem is segíthetünk mindnyájan, de a negatív segítségre, a takarékosagra minden becsületes hazafi és honleány képes. Valamennyien egy család tagjai lettünk, egy szervezet sejtjeivé váltunk. A jelszó legyen ezentul: Valamennyien egyért, egy valamennyiért!

St-i E.

Koboz háborus krón kája

Az „Az Újság” szept. 6-iki számából.

Ha most a budapesti utcán Kemény katonatisztet látok,
Komoly részvétellel s tisztelettel Szereném megszólítani,
Mint szenvedő nemes barátot.
— Uram, én érzem, én tudom,
Mily kín az ön bátor szívének,
Hogy zord parancs, szent kötelesség Itt fogja önt s nem küzdhet ott,
Hol ágyuk és puskák zenélnek.
S ha látok aggót, beteget,
Gyöngét, pupost, bénát, vakot,
Érzem, hogy ez mind velem érez.
S öngyuntól-marva kap fejéhez:
Mért én is harcolhatok!
De ha most látok cifra dámákat
És rizs-lé vérű firt licsurkákat,
Kik cpe!, szépek de lágy leventék,
magukat hadból így s úgy kimenték,
Elfog az undor s morgok egy átkot.
S ha most a petyhüdt bölcselő
— Humánitás szón lovagolva —
Nyögdécsel: óh már béke volna!
A harc nem „kultur-ember dolga...“
Ráförmedek: eredj pokolba,
Hanem, ha vénasszony beszédü,
Nagyképi, gyáva pesszimisták
Most sügnak-bugnak és hazudnak
Rémhíreket közreműletre
S újból szopott halotti listát, —
Ha kávéház-ülő stratégák
Hős hadvezéreket bírálják
S szüntelen új meg új hülye,
Jobb hadi terveket csinálnak —
Mentésire honnak s királynak, —
Ha butaságból árulók
Rontják a jó ügyet naponta,
Melyért most nemzetünk virága
Nekünk szülőknek édes, drága
Ifjui vérét bőven ontja:
Óh, akkor úgy elfog a düh,
Hogy lázadt lelkem bosszút áhít
S a fecsegők ellen kikel:
— E rongyokat büntetni kell,
Somfától az akasztófaig.

Felhívás.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara felhívja kerületének kereskedőit és iparosait s különösen kéri a nagyközönséget is, hogy azok, akiknek körülményei a moratorium által engedett halasztás mellett lehetővé teszik, teljesítsék e kötelezettségeiket az ország egyetemes közgazdasági érdekeiért!

A moratorium célja az, hogy anyagi romlástól megóvja azokat, akik a jelenlegi viszonyok miatt rendes gazdasági tevékenységükből kiemelve vagy abban akadályozva lévén, nincsenek abban a helyzetben, hogy kötelezettségeiket teljesítsék.

Ha azonban az így önhibájukon kívül rendes gazdasági tevékenységükben megakadtak számára nyújtott helyes védelmet mindazok is igénybe veszik, akiknek meg van minden lehetőségük kötelezettségeik teljesítésére, úgy az ipari termelés és kereskedelmi forgalom rendkívül súlyos válságba kerül és egyes vonatkozásokban teljesen meg is akadhat.

Nemzeti, országos érdek, hogy amíg testvéreink vérüket áldozzák a haza megmentéseért, addig azok, akiknek gazdasági viszonyaik azt lehetővé teszik, az üzleti, forgalmi viszonyaik azt lehetővé teszik, az üzleti, forgalmi viszonyoknak ily nagy megrázkodásoktól való megvédésére szolgáljanak.

Ehez csupán az szükséges, hogy akinek anyagi viszonyai kötelezettségeiknek teljesítését lehetővé teszi, ne vegye igénybe a moratoriumot, hanem fizessen önként! Minden fillér, melyet a fizetni képesek a forgalomtól visszatartanak, az ország közgazdasági erőit gyöngíti. Mindenké, aki tartozásait önként teljesíti, a forgalom rendes menetét biztosítani törekszik, az ország súlyos gazdasági válságát elhárító harc önkéntesül küzdve, hazafias kötelezettséget teljesít!

Maros-Vásárhely, 1914. évi szeptember 3-án. A Kereskedelmi és Iparkamara nevében:

Bürger
elnök.

Szakács
titkár

Iskolás gyermekek tizparancsolata.

1. Este csomagold össze a könyveid.
2. Korán kelj, hogy reggel átolvashasd a leckédet.
3. Ha nem is izlik a kávé, hnyd be a szemed, úgy idd meg. Üres gyomorral ne menj az iskolába.
4. Előadás előtt ne ugrálj a padok között. Ül csöndesen a helyedre és úgy várd be a tanítót.
5. Magyarázás alatt ne olvasgass a pad alatt.
6. A tizórait ne óra alatt, hanem a szünetben edd meg.
7. Ne cserélj iskolatársaidal, mert később megbánod.
8. Ha rosszul felelsz, ne sirj óra alatt, ne zavard a többieket, hanem igyekezz kijavítani a rossz osztályzatot.
9. Előadás után siess egyenesen haza.
10. Ebéd előtt mosd meg a tiztás kezéd, s úgy ülj asztalhoz.

Krónika.

A háboru története.

Szeptember 2.

— A tannenbergi csatában a németek 516 orosz ágyut zsákmányoltak.

— Az orosz kormány Besszarábiából 30,000 románt utasított ki.

Szeptember 3.

— Auffenberg hadsereg felügyelő Zamosce-Tiszowce vidékén egyheti elkéseredett harc után teljes győzelmet aratott az oroszokon. Eddig 160 ágyut zsákmányoltunk.

— Dankl hadserege Lublint támadja.

— Keletgaliciában Lemberg még birtokunkban van. A helyzet nehéz.

— Auffenberg 30,000-nél több oroszot ejtett fogságba.

— A franciák felvonuló centrumát körül-belül tíz hadsereget a németek Reims és Verdun közt szétverték.

— A németek bevonultak Lodzba.

— Givet francia erődítmény elesett.

Szeptember 4.

— Balzárnnyunk óriási zsákmányhoz jutott a Haitzva melletti döntő csata után, amidőn az ellenséget teljes erejével üldözte.

— Pápává Della Chiesa bibornokot választották meg, aki a XV. Benedek nevet vette fel.

— Pongrácz vezérőrnagy a Bilecka melletti határmagaslaton fényes győzelmet aratott a montenegróiak felett.

Szeptember 5.

— Észak-Farciaország összes zárerődjei Maubeuge kivételével a németek kezében vannak.

— A nyugati német hadsereg átlépte az Aisne vonalat és a Marne felé verik a franciát.

— Auffenberg újabb és újabb győzelmei az oroszok jobb szárnyát elvágta a centrumtól.

— A németek Reimst harc nélkül elfoglalták.

Szeptember 6.

— Lemberget az osztrák-magyar hadvezetőség mint nyílt várost taktikai szempontból kiűritette.

— Lemberg kiűritése nem jelent sokat; nem menekülés volt, hanem tervszerű taktikai visszavonulás. A hadvezetőség nem akarta a szép várost az oroszok bombázásának kitenni.

Szeptember 7.

— Maubeuge előtt két erőd esett el. A város különböző helyeken ég.

— Az angolok hivatalosan beismerik, hogy az angol hadsereg vesztesége 10,000 ember.

Szeptember 8.

— Szept. 6-án a szerb Timokhadosztályt, amely Mitrovica mellett átkelt a Száván, az osztrák-magyar csapatok azonnal szétugrasztották. A foglyok száma eddig 5000. Csá-

pataink sok hadiszert is zsákmányoltak.

— A Dankl-hadseregben Kesztrának altábornagy parancsnoksága alatt álló csapat az oroszoknak egy erős támadását véresen visszaverte és további 600 oroszot foglyul ejtett.

— Maubeuge megadta magát. A németek 40,000 foglyot ejtettek.

HIREK.

— **Egy pár hátralékos** — valószínűleg feledékenységből — mai napig sem küldötte be a „Székelyország“ harmadik évfolyamának előfizetési díját. Miután a mostani nehéz helyzetben is mi pontosan teljesítjük vállalt feladatunkat, ismételten kérjük a hátralékos díjaknak kiadóhivatalunkhoz való sürgős beküldését, nehogy a lap szétküldésénél e miatt fennakadás történjék.

— **Egyetemi polgárok!** Krobatin hadügyminiszter felhívást intézett a monarchia főiskoláinak ifjúságához, hogy vegyék ki részüket a mai súlyos idők hazafias kötelességeiből és jelentkezzenek minél számosabban önkéntes katonai szolgálatra.

E felhívást a budapesti kir. egyetem rektora, Lemhoschek egyetemi tanár a következő lelkes szavakkal hozza az egyetemi ifjúság tudomására:

„Kedves fiaim!

Nagy idők, nagy célok nagy áldozatokat követelnek

Lépjétek dicső őseink nyomába, akik számtalanszor tanujelét adták annak, hogy készek életüket és véruket feláldozni a királyért és hazáért.“

A jelentkezések a budapesti kir. egyetem rektori hivatalában történnek.

... Keressük a márciusi iljúságot. Hisszük, reméljük, hogy azt hazánk legeldugottabb zugaiban is megtaláljuk. Tennis-racket helyett: kivont kardot a kézbe! Hadd érezze az ellenség erős karjaink csapásait! Előre ifjak! Tietek a jövő!...

— **Egy öttagú család** borzalmas széngáz mérgeződéséről kaptunk tudósítást Székelykeresztúrról. Derzsi János földmives, felesége, fia és asszony lánya hét hónapos gyermekével az áldozatok. Mosás volt és véletlenül inkább mint vigyázatlanságból, az alacsony épület fából épült fala lappangó tüzet fogott. A fejlődött széngáz a mit sem sejtő család három tagját alvás, két tagját pedig vacsora közben ölte meg. Reggel vették észre a szomszédok. A tűz csak a délelőtti órákban tűnt el a vastag agyagfalú házfalban. Az orvosi boncolás széngáz mérgezést állapított meg. Városszerte nagy a részvét a szerencsétlen áldozatok s főképp a fiatal asszony férje iránt, aki jelenleg mint katona, a harctéren van.

— **Meghalt a hazáért.** Sándor Domokos, a székelykeresztúri áll. tanítóképző-intézet nyug. tanára Budapestről a következő sorok közlését kéri a „Székelyország“ szerkesztőségétől:

Családom képviselőjében megrendült lélekkel hozom köztudomásra, hogy fiam:

Farcádi Sándor Domokos

cs. és kir. százados a 38. sorozatban,

kötelességéhez hűen, életét a hazáért feláldozta. Elesett Dobričnál jelen évi augusztus 16-án.

Sándor Domokos,

áll. tan. kép. nyug. tanár.

— **Iskolai hírek.** A székelyudvarhelyi ref. kollegiumban a mai napig beiratkoztak: I. o. 33., II. o. 35., III. o. 44., IV. o. 26., V. o. 28., VI. o. 27., VII. o. 29., VIII. o. 26., összesen 247. Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy aki szeptember 15 ig be nem iratkozik, elveszti az esztendő s ha talán miniszteri engedéllyel sikerül is beiratkoznia, semmiféle iskolai kedvezményben nem részesülhet. A közoktatási kormány utasította az iskolai hatóságokat, hogy minden lehető megtegyenek a tanítás mielőbb megkezdése végett. Az itthoni maradott tanárok nem csak fizetésük bizonyos százalékát ajánlották fel a haza oltárára, de hazafias buzgalommal vállalkoznak a bevonult kártársak helyettesítésére. Erős a hitünk az ősi magyar vitézségben és a magyarok Istenében, hogy nem sokára fényes győzelmek után örömtől lesz hangos a Muzsák elnémult berke. Ha az internátus felszabadul, azonnal kezdetét veszi a tanítás, amiről a beiratkozott tanulókat egyenként értesíteni fogja — az igazgatóság.

— **Katonák házassága.** A háboruba vonuló katonák ország-szerte tömegesen kötöttek házasságot. Így történt Székelyudvarhely is, hogy az elmúlt augusztus hónap 15 pár esküdött örök hűséget; 9 párral több, mint a múlt év hasonló havában. A történelmi időben házasságra léptek: Gergely Ferenc munkás Demeter Helénával, Timár Ferenc m. Duka Rozáliával, Mihály György m. Sipos Veronikával, Péter Lázár vilamos kocsizező Dáné Annával, Benczédi Ferenc fodrász Vastag Rozáliával, Vas Ferenc kéninyseprőmester Bovagner Máriával, Asztalos Ferenc áll. tanító Ferenczi Juliánna áll. tanítónővel, Bencze Béla földmives Zolya Juliánával, Sándor Lajos munkás Oláh Annával, Koszta József m. Benke Annával, Jónás Miklós m. Gecző Rebekával, Albert Dénes birtokos László Zsuzsánnával, Ilyés Albert Ferenc gazdatiszt Mihajlovits Annával, Tot Kalányos János m. Kalányos Ilonával, Szöcs György birtokos Szenyes Erzsébettel.

— **Anyakönyvi adatok.** A székelyudvarhelyi anyakönyvi kerületben augusztus hó folyamán 11 fiu és 9 leány, összesen 20 születés volt;

elismert 1 fiu és 3 leány, halva született 1 fiu. — Meghalt 7 férfit és 8 nő, össz. 15 egyén, ebből 2 kórházi.

— **A Külügy-Hadügy,** melynek egyes számai 20 fillérért kaphatók, ezenül minden második nap megjelenik és tájékoztató vázlatokkal illusztrált közleményeket hoz a háborúról, a külpolitikai helyzetről és hozza a sebesültek, halottak és hadifoglyok névsorát. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII. Nép-színház utca 16.

— **A háboru térképei.** A Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság kiadásában jelentek meg a legjobb háboru térképek, melyek különböző nagyság- és árakban kaphatók a „Székelyország“ kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

Táviratok.

Harc a tengeren.

London, érk. szept. 12. este.

Berlinen át a Daily Telegr. közli, hogy 5 német cirkáló az Atlanti Óceánon folytatja azt a munkáját, amely brit kereskedelmi hajók elsüllyesztésére irányul.

A német gyors-cirkálók hogy mily nagy sikerrel dolgoznak, — bár 24 angol cirkáló, ezenfelül számos francia hajó üldözi őket — minden mutatja.

Németország sok esztendőn át építette a gyorscirkálókat. Kilenc ilyen cirkálója van.

A mióta a brit tengerészeti hivatalnak takarékoskodnia kellett, hogy a parlamenti többséget kielégítse, azóta az admirálisoknak a régi hajókkal kellett beérniök. (Miniszter eln. sajtó-oszt.)

A finnek veresége.

Berlin, érk. szept. 12.

A finnországi 22-ik hadtest kísérletet tett, hogy Lyck felől a kelet-porosországi harcokba beavatkozzék, de vereséget szenvedett.

A pápa béke-akciója.

Róma, érk. szept. 13. reggel.

A pápának a béke érdekében tett felhívása a szentszék akciójának előfutárja volt.

Az egyik egy encyklika, melyet a pápa a világ összes püspökeihez intéz és amely főként a béke kérdésével foglalkozik.

A másik keresztülvitele a különböző kormányoknál már megkezdődött akciónak, mely a harcok megszüntetését és egy béke konferencia vagy békebíróóság alakítását indítványozta.

Az angol flotta.

Berlin, érk. szept. 12. este.

A Wolf ügynökség jelentése: Minden jel arra mutat, hogy Anglia közvéleménye hova-tovább erélyesebben követeli az angol flottaterő akcióját, hogy az északi tengeren az akna-veszélyt kiküszöbölni lehessen.

Nyomatlan és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomatlan int. Székelyudvarhelyt

Nyilvántartás az 1913 évben az áríz- jég és földcsuszamlás által károsultak részére a vármegye főispánjához érkezett segélyekről és azok elszámolásáról.

Sorszám	Érkezett segélyösszeg			Kiadott			Hozzájárulások belőle			Elszámolás elküldött			Hová?	Megjegyzés.
	Nap	Szám	Összeg	Nap	Szám	Kinek	Nap	Szám alá	Nap	Szám alatt				
1	1913 aug. 19	959 főisp.	20 kor.	1913 aug. 19	959 főisp.	Alispánnak	1913 év	1318 főisp.	Nyugták.	1913.				A megyei segélyző alaphoz csatoltatott
2	1913 aug. 14	938 "	50 kor.	1913 aug. 15	939 "	Alispánnak	1914	1914	1914.	1914.				A megyei segélyző alaphoz csatoltatott
3	1913 szept. 13	1097 "	100 K	1913 szept. 29	1097 "	Főszolgabíróknak Szekelykeresztúr	1913 év	1318 főisp.	levéltárban.	1318 főisp.				Adományozó magánlevélben értesítve a kiosztásról.
4	1913 jul. 19	810 "	500 K	1913 jul. 28	833 "	Főszolgabíróknak	1914	1914	1914.	1914.				
5	1913 jul. 31	859 "	800 K	1913 jul. 31	859 "	Főszolgabíróknak	1913	1913	1913.	1913.				
6	1913 aug. 21	973 "	3000 K	1913 aug. 21	973 "	Alispánnak	1914	1914	1914.	1914.				
7	1913 jul. 28	841 "	500 K	1913 szept. 12	1033 "	Gabona árába a Székelykeresztúr sz. stb.	1913	1913	1913.	1913.				
8	1913 szept. 13	1092 "	300 K	1913 szept. 13	1092 "	Szekelykeresztúr	1913	1913	1913.	1913.				
9	1913 aug. 18	955 "	1500 K	1913 aug. 21	955 "	Főszolgabíróknak Szekelyudvarhely	1913	1913	1913.	1913.				
10	1913 aug. 23	977 "	6000 K	1913 aug. 28	1009 "	Polgármester: Helyben Főszolgabíró: Oklánd	1913	1913	1913.	1913.				
11	1913 jul. 21	811 "	1000 K	1913 jul. 21	811 "	Alispánnak	1913	1913	1913.	1913.				
12	1913 szept. 23	1137 "	1000 K	1913 szept. 23	1137 "	Főszolgabíró: Sz. Keresztúr 200 K — Parajd 800 K	1913	1913	1913.	1913.				
13	1913 okt. 8	241 "	15400 K	1913 dec. 31	1378 "	Alispánnak	1914	1914	1914.	1914.				
14	1914 jan. 30	169 "	3000 K	1914 febr. 22	279 "	Jegyző: Lovéte. Bögöz.	1914	1914	1914.	1914.				
15	1913 szept. 1	1037 "	225 K	1913 szept. 1	1037 "	Főszolgabíró: Parajd	1913	1913	1913.	1913.				
16	1913 okt. 9	1227 "	210 K	1913 nov. 7	1345 "	Főszolgabíró, Parajd 30 korona	1913	1913	1913.	1913.				

Összesen: 38105 K, azaz harmincznyolcezer egyszázöt korona.

Szekelyudvarhely, 1914. évi szeptember hó 9-én.

UGRON, S. K. főispán.

A téli inség enyhítésére fordítva. Ideiglenesen betételek helyzetve, s időközi kamatai is szorosítottak. A kiosztás a gazdasági felügyelőséggel, illetve kirendeltséggel együttesen megállapított tervszerint történt.

György Péter lovéte: 100 K. Nagy József, Binder István sz. udvarhelyi lakosok 40-40 koronát személyesen vettek át.